

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Westh, J. P.

Peder Nygaard, hans Liv, Virksomhed og
Rejser i Rusland, England og Kina, væsentligst
fremstillet i Uddrag af Breve.

Udgivet år og sted | Publication time and place: Rønne : Colbergs Boghandels Forlag, 1896

Fysiske størrelse | Physical extent:

39 s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130020759403

Peder Nygaard,

hans Liv, Virksomhed og Rejser i Rusland,

England og Kina,

væsentligst fremstillet i Uddrag af Breve.

Ved

J. P. Westh.

RØNNE.

Colbergs Boghandels Forlag.

1896.

45-112-80

Peder Nygaard,

hans Liv, Virksomhed og Rejser i Rusland,

England og Kina,

væsentligst fremstillet i Uddrag af Breve.

Ved

J. P. Westh.

RØNNE.

Colbergs Boghandels Forlag.

1896.

Udertegnede anbefaler herved nærværende lille Biografi over Peder Nygaard til Læsning. Gennem de Breve, Nygaard har skrevet til en Ungdomsven fra Bornholm, aander der en saa ædel og varm Kærlighed til vort Fædreland og vort Folk, at det vil være en Fornøjelse for alle og særlig gavnligt for Ungdommen at læse dem. Nygaards Syn paa Livet var forhaabningsfuldt, frejdigt og smukt. Desværre bortkaldtes han i sin Ungdoms favreste Tid, men mange, som have kendt ham, ville visse- lig glæde sig ved at opfriske Mindet om ham, og dette sker bedst ved at læse denne lille Bog.

Ibsker, den 30. Juni 1896.

J. A. Jørgensen.

Colbergs Bogtrykkeri. Rønne.

I August Maaned 1892 udsendte den administrerende Direktør for „Det store nordiske Telegraf-Selskab“, Kommandør Suenson, til alle Selskabets Stationer en saalydende

Nekrolog:

„Selskabet har modtaget det sørgelige Budskab, at

Telegrafist Peder Nikolaj Nygaard den 15de Juli d. A. er afgaaet ved Døden ombord paa Dampskibet „City of Peking“ paa Vejen til San Fransisco, hvor han havde haabet at genvinde sit ved en alvorlig Sygdom nedbrudte Helbred.

Nygaard, som var født i Nexø den 19de November 1858, ansattes i Selskabets Tjeneste som Telegrafist ved Stationen i Libau den 1ste Maj 1878 og gjorde i de nærmest paafølgende Aar afvekslende Tjeneste i Newcastle, Aberdeen og endelig i London, paa hvilket sidstnævnte Sted han fik Lejlighed til at lægge særlig teknisk Dygtighed og Interesse for Dagen, idet

han bl. a. i 1883 deltog i Kontrollen med Fabrikationen og Udsendelsen af Selskabets østasiatiske Doubleringskabler.

Efter den 1ste Juli 1883 at være bleven forflyttet til Østasien anvendtes han derfor ogsaa næsten udelukkende paa det tekniske Omraade, dels ombord paa Kabeldamperen, dels i Shanghai og Woosung, indtil han den 27de November 1887 forflyttedes til Hongkong som Elektriker ved Selskabets derværende Station, hvor der var en rig Anvendelse for hans praktiske Dygtighed, og hvor han bl. a. ledede flere Landlinieanlæg og Kabelreparationer.

Her blev han i Maj d. A. angreben af den Sygdom, som gjorde Ende paa hans Liv.

Nygaard har i hele sin Tjenestetid vist en overordentlig Flid, Iver og Interesse for sit Fag og i lige Maade vidst at vinde sine Foresatte og Kollegaers Agtelse og Tillid, og ligesom Selskabet i ham har mistet en sjælden dygtig og lovende Funktionær, saaledes ville alle, der kendte ham, i ham mindes en ualmindelig elskværdig, brav og trofast Natur“.

Et Eftermæle, som det Nygaard forskaffede sig i sin korte Levetid, er sjældent; det er ogsaa ham, Bornholmerne skylde deres første etnografiske Samling, som er indlemmet i „Bornholms Museum“ og bærer hans Navn.

Imidlertid taler den anførte Nekrolog ikke alene for den hedengangne, men ogsaa for det

Selskab, som i Taknemmelighed mindes hans mange gode Egenskaber.

„Store Nordiske“, som det i daglig Tale kaldes, er saa bekendt, at al Omtale er overflødig; til Forstaaelse af Selskabets store Betydning for vort Land, skal dog anføres, at dets Kapital i Aktier og Obligationer er 27 Millioner Kroner, som imidlertid ved Bestyrelsens Beslutning kan udvides til 36 Millioner, og at Personalet i Maj 1894 tilsammen udgjorde 420 Personer, hvoraf noget over Halvdelen ere Danskere og Resten fornemmelig Indfødte i det Land, hvor Stationerne findes; alene i Østasien var ansat 137 Personer, de fleste Kinesere.

Nygaard, som tjente det verdensberømte Selskab med en saa utrættelig Energi, døde i sin bedste Manddomsalder, prøvet i Tjenesten og rig paa Erfaringer, inden han endnu havde nydt ret mange af Frugterne af sin Handlekraft.

Der er Grund til at skue tilbage paa hans Liv ikke alene for Venner og Kollegaer, men for enhver, der har Sympati for en med Hæder falden Soldat i Kulturens Tjeneste; thi han virkede ikke alene med særlig Troskab for det Selskab, han tjente; men naar som helst, der gaves Lejlighed, arbejdede han for at hæve sit Fædrelands Ry i de Lande, hvor han var kaldet til at opholde sig. Og tillige søgte han gen-

nem Avisartikler at udvide sine Landsmænds Kundskaber om de Landes Kultur, Sæder og Skikke, som han lærte at kende.

Hans efterladte Samling af Vaaben fra Kina og omliggende Lande vidner tilstrækkeligt om hans Interesse for det gamle Kulturfolk.

Nygaard var ikke alene Dansker med Liv og Sjæl — han var Bornholmer: med inderlig Glæde dvælede han ved Barndomsminderne paa Fødeøen og fremtryllede i Tankerne den Tid, han haabede at fornye dem; — ofte følte han midt ude i det bevægede Liv en stille Længsel efter Fædrelandet med dets Bøgeskove og Indsøer og talte Aarene og Maanederne, til han atter kunde vente at gense Øresunds hjemlige Kyster.

Med Opmærksomhed fulgte han Tildragelserne herhjemme og var altid rede til at give sin Mening om Rørelserne i Aandslivet til Kende; hans Breve aande en saa dybtfølt Deltagelse i „vor Moders“ Vilkaar og Skæbne, at de kunne tjene til alvorlig Eftertanke, ligesom de give os et bedre Indblik i hans hele Tænkemaade og Menneskeværd end nogen Karakter-skildring.

Den følgende Fremstilling af Nygaards Liv er derfor hovedsagelig bygget paa Uddrag af Breve til en Barndomsven, i hvilke han giver interessante Beskrivelser af de mange Steder, hvor hen hans Virksomhed førte ham; thi han

havde ogsaa et aabent Blik for Naturens Skønheder, og han havde set saameget, at hans Dømmekraft faar et betydeligt Værd.

Peder Nygaard var en Søn af By- og Herredsfoged i Nexø og Søndre-Herred, Peder Harald Alexander Nyegaard og Hustru Marie Petræa født Jespersen.

I August 1869 indtraadte han som Elev i Rønne højere Realskole, hvorfra han udgik i Juli 1875 efter at have taget den store Præliminæreksamen med første Karakter.

Efter fuldendt Skolegang blev han antagen som Elev i Store nordiske Telegraf-Selskab's Tjeneste, og indøvedes som saadan paa Stats-telegrafstationen i Fredericia.

I Midten af November 1876 modtog han her Rejseordre til Libau, og 24 Timer senere var han i Kjøbenhavn, hvortil hans Forældre imidlertid vare flyttede; men desuagtet fik han kun Lov til blive i deres Nærhed $1\frac{1}{2}$ Dag.

Den 18de November, Dagen før sin atten-aarige Fødselsdag, (hvorfor han maatte indhente sin Faders Tilladelse til Rejsen) forlod Nygaard for første Gang sit Fødeland og gik ledsaget af sin nærmeste Slægt til Toldboden, hvor Dampskibet „Dagmar“ laa klar til Afsejling.

Om denne sin første egentlige Rejse skriver Nygaard følgende fra Libau:

„Jeg fik et Par Hundrede Kroner udbetalt, købte mig en Pels og andre nødvendige Ting og sagde Farvel til Forældre og Søskende.
 Dampskibet skulde til Königsberg. Det var underligt for mig — kun 18 Aar gammel — at tage saa hastig Afsked med alle Venner og Slægtninge og forlade mit Fædreland.

Efter to Dages besværlig Rejse naaede vi Königsberg, men her var frosset.

Vi maatte gaa til Pillau, og videre gik det til Rusland. Jeg kørte 24 Timer i et Træk, men dette, der vilde være en rædsom Tortur i en dansk Jærnbane, var meget behageligt i en russisk, da Togene ere saadan indrettede, at man kan spadserere fra den ene Vogn til den anden, næsten som i et langt Hus. Midt om Natten naaede jeg Libau og tog ind paa et Hotel“.

Nygaards første Ansættelse i Libau var vistnok, saaledes som det i Reglen er Tilfældet, „paa Prøve;“ dette forklarer den tilsyneladende Uoverensstemmelse med Selskabets Nekrolog, idet han i Følge denne først henimod 1½ Aar senere opnaaede at blive ansat som Telegrafist.

Imidlertid viste han lige fra Begyndelsen af stor Interesse for sin Virksomhed, hvilket hans Breve fra hin Tid tilfulde bekræfte; men

da hans Omtale af Tjenesten væsentlig kun kan interessere Fagmænd, skal den forbigaaes her med Undtagelse af en enkelt Oplysning, der antages at have mere almindeligt Krav paa Opmærksomhed. Som bekendt gaar Telegraf-korrespondancen mellem Evropa og Øst-Asien dels gennem Store Nordiskes Kabler og videre ad en Landlinie over Rusland og Sibirien til Vladivostock, hvorfra Selskabets Kabler atter fortsættes til Kina og Japan, dels gennem et engelsk Selskab, „Eastern Telegraf-Kompagni“s Kabler, som gaa over Suez, Aden og Indien til Kina. Disse Selskaber konkurrere altsaa med hinanden. For nu at prøve hvilket af dem, der kan befordre Depescherne hurtigst, sendes en eller to Gange om Aaret et Telegram af samme Indhold ad begge Veje og i samme Minut fra London til Shanghai i Kina, — et saadant „Væddeløbstelegram“ gik en Gang den umaadelige Strækning paa 20 Minutter, skønt det formentlig maatte aftelegraferes 12 Gange, da det passerede 13 vidt fra hinanden fjernede Stationer, nemlig: London, Newcastle, Fredericia, Libau, Petersborg, Moskva, Kasan, Omsk, Irkutsk, Blagowestschensk, Vladivostock, Nagasaki og Shanghai.

Fra Libau blev Nygaard i Sommeren 1880 forflyttet til Newcastle (ved hvilken Lejlighed han gæstede sit Fædreland i 6 Ugers Tid), og derfra senere til Aberdeen i Skotland.

I Vinteren 1881—82 gennemgik han et 2—3 Maaneders Elektrikerkursus, som Store Nordiske med nogle Aars Mellemrum opretter i Kjøbenhavn for de dertil egnede Funktionærer, og vendte derefter atter tilbage til Aberdeen, hvorfra han den 22de Oktober 1882 giver en interessant Beskrivelse af den skotske Natur.

„Tiden forsvandt (paa Kursus) — skriver Nygaard — og inden Midten af Januar stod det atter Kronborg ud — denne Gang i en Storm saa forrygende, at man havde Møje med at holde sig oprejst mod Vinden — vi kom da heller ikke længer end til Skagen, hvor vi laa for Anker i 12 Timer, inden Kaptajnen vovede at gaa videre — da vi saa til sidst stod Grenen ud, var det for at kæmpe i 5 Dage mod Skageraks og Vesterhavets vilde Raseri, saa vi aldeles forkomne endelig landede i Newcastle efter at have faaet at vide, hvad Vinterstorme paa Søen vil sige.

Siden den Tid har jeg først haft travlt i min ny Virksomhed som Elektriker, har haft en Del mindre Embedsrejser nordpaa til Peterhead (hvor Kablerne lande) og senere, da Sommeren kom, har jeg brugt hver Fritime til at se og beundre et Land saa vidunderlig fagert som Skotland. — — Jeg maa forudskikke den Bemærkning, at vi kun er to danske Ungkarle i Aberdeen, men i Retning af at ville se det

Land, vi leve i, er vi én Mand og én Vilje, og vore Ben forstaa vi at bruge.

Aberdeen ligger yndigt ved Deeflodens Udløb i Nordsøen. Dee udspringer paa Storbritanniens højeste Punkt, Benmacdui, og løber midt imellem Bjerge næsten hele Tiden. Det er Grampiankæden, som stryger tværs over Skotland og langsomt synker sammen i smukke, runde Høje og langstrakte Skraaninger, opad den sidste af hvilke Aberdeen er bygget. Paa kryds og tværs har vi gennemvandret disse Bjerge, vandret langs deres Fod og kravlet op ad deres Skraaninger, indaadet den dejlige, friske Bjærgluft, nydende det henrivende Landskab. Vi ere trængte næsten 20 danske Mil ind i Landet, lige til Foden af Benmacdui, men dens Top kunde vi af Mangel paa Tid ikke naa; — fra Lørdag Aften til Mandag Morgen — det var gerne vor Tid.

Engang var vi derinde i tre Dage, der hvor Landet er ubeboet, kun befolket af en enkelt Faarehyrde, som ved sin tro Hunds Hjælp driver sine Faar og Geder omkring langs Kilderne, hvor lidt Græs groer, — der hvor Lyngbakker og nøgen Klippe taarne sig paa hverandre, til deres Hoveder endelig forsvinde i Skyerne, eller, naar disse blæses væk, vise sig kronede med blændende Sne og Is, hvorfra Kilder risle ned, blive større og større, springe i lange, lange Sæt ned af vældige Klippeskræn-

ter, hule dybe Furer i Lyngbakkerne til de naa Graniten og faa slikket al Jorden bort, komme nærmere og nærmere, skumme og bruse, opløses til Støv, deles, splittes og mødes, samles atter, indtil de i dristig Bue stupe ud over den sidste Skrænt og plaske ned i Dalen, hvor vi staar, maaske sprøjtende Skum og Støv hen paa os. Her samles de til en lille Elv, — vi følge dens Løb, Fos følger paa Fos, den ene større og skønnere end den anden, ned gennem snevre, mørke Klippekløfter, hvor Solens Straaler aldrig naa ned, i vild Karriere indtil Dee'n endelig optager Vandet fra denne Del af Grampians Fjælde og fører det videre i en bred Strøm.

Den sidste Dag blev anvendt til vort Mestestykke, Bestigelsen af Lochnager, et af de berømteste Bjerge i Skotland dels for sin Skønhed og vel dels fordi Lord Byron har besteg det. — Du kan nok forstaa, at det ikke er saa lille en Sag at komme op ad slige Fjælde; — tænk blot paa Rytterknægten, hvor man maa slide for at naa op, — dette er næsten ti Gange saa højt, og her er ingen Veje, ingen Stier, ingen menneskelige Væsener, men bratte Klipper, Skrænter, Afgrunde og vidtstrakte Sumper og Moser, hvor Vandet i en Lavning har skyllet lidt Muldjord sammen. Gennem vilde, øde Kløfter, hvor Bjærgenes Vægge paa begge Sider rykkede os tæt og

taarnhøjt paa Livet, rykkede vi i den silde Aftenstund frem til Foden af Lochnager, hvor en ensom Hytte huser en Jæger, ansat af den Lord, der ejer Egnen, for at sørge for Vildtet. Vi fik her Tag over Hovedet og næste Morgen begyndte Fjeldstigningen. Jeg vil ikke beskrive denne nøjere, kun antyde, at vi maatte lede os frem efter Stendysser, der hist og her ere rejste for Jægerne, Faarehyrdernes og Turisternes Skyld, og ved Middagstid, den 16de Juli, stod vi midt i Sneen og jublede paa Bjærgets hvide Tinde. Desværre fik vi kun lidt godt af Udsigten, da vi straks efter indhylledes i tætte Skyer og kun med Møje fandt ned igen ad den anden Side, hvor den nøgne Klippe hæver sig i en lodret Væg, 1500 Fod høj og vel en halv Mil lang, halvmaaneformet — et stolt Syn! Og nu nok om disse Ting — gamle Ridderborge, der tidligere maatte huse Landets Beboere, der flyede for Vikingernes Raseri, og som mangen Gang bleve indtagne af „danish seakings“ og vare Genstand for Plyndring og Mord — dem er her fuldt af og fuldt af Legender, vi har set og hørt meget af den Slags; men nu maa jeg se at blive færdig. — — “

Nygaard var hele sit Liv en ivrig Forsvarsven, men tillige en Ven af Nordens Enhed.

Da det samme Brev indeholder en særdeles karakteristisk lille Afhandling om hans Anskuelser i saa Henseende, skal den gengives her,

idet dog en kort Udtalelse fra hans Ophold i Libau anføres først, saaledes at hans aandelige Udvikling kan følges gennem Tiden.

„Det er i skøn Overensstemmelse med Skandinavernes stolte Forfædre kækt og frejdigt at ofre Liv og Lemmer for Fædrelandets Sag, men man maa dog ogsaa først og fremmest tænke paa at uddanne sig i det Fag, man vælger til sit Levebrød og først, naar det bliver nødvendigt at forsvare sin Frihed og sin Ejendom, er det, at Soldatersiden for Alvor skal vendes udad — dog maa man stedse være beredt, øve sig og ruste sig jeg skal med sand Fryd stille mig under „Dannebrog“, naar det gælder at afvise fremmed Vold eller genvinde, hvad der blev os fravristet . . . liden Tue vælter ofte et stort Læs“ Saaledes skrev han fra Libau, og i Brevet fra Aberdeen skriver han følgende:

„ Saa fuldstændig sympatiserer jeg med dine Udtalelser om vort gamle Land og om vore Pligter mod vor lemlæstede Moder. Du ser, jeg er i den Retning uforandret den samme, og jeg haaber, at du heller ikke er et Siv, der bøjer sig for Vinden; men at Modgang, om du har haft nogen, kun vil tjene til at hærde dit Mod og staalsætte din Vilje Danmark er lille og svagt, og den mest opofrende Tapperhed vilde intet hjælpe mod Germanernes Horder, der have grebet og

kneblet Anglernes gamle Land. Jeg har Tro og Haab paa Danmarks Fremtid, men alle Fornuftsgrunde pege for mig mod den inderligste Forstaaelse med Sverig og Norge, thi Danmark er svagt, Sverig er svagt, men Skandinavien er stærkt og mægtigt.

Man kan have forskellige Meninger om slige Ting, men min er urokkelig den, at vor Morgen først atter gryer, naar Nordens Sønner staa og slaa sammen baade ved Kongeaaen og i Finland, eller hvor man nu vil angribe os. Smaa-lige Hensyn maa vige for det ene og store, — jeg elsker Dannebrog saa vel som Du, men jeg elsker Landet og Folket mere end Flaget, og byder Nødvendigheden at vælge, da synes det mig let at afgøre, hvilket man vil tage. For øvrigt var det jo ikke umuligt, at vor gamle Fane kunde blive hele Nordens, som passende Modvægt for at svensk Retskrivning var selvskrevet til at fortrænge vor regelløse, slappe Ortografi*). Men forud for den politiske Forening maa gaa et langvarigt, stille Arbejde, Folkenes aandelige og kommercielle Sammen-

*) I Overensstemmelse med sine skandinaviske Ider betjente Nygaard sig af det svenske „å“ i Stedet for „aa“ (ogsaa i Familienavnet Nygård) og benyttede lille Forbogstav til Navneord (Fællesnavne); iøvrigt var hans Stavemaade allerede i 1877 i væsentlig Lighed med den nuværende ministerielle Retskrivning.

smeltning, og i den Retning er der jo gjort store Skridt ved vor fælles Møntlov, de mange skandinaviske Foreninger og Møder, hele Retsskrivningsrøret og flere andre Ting. Fælles Toldlov, of- og defensiv Forbund turde maaske være det næste, der var at udrette — med den politiske Sammensmeltning haster det ikke. England og Skotland staa som et lysende Eksempel i Historien paa, hvad to Broderationer kan udrette i Samdrægtighed — før da de sloges, duede de ikke stort, nu er det Verdens første Nation. — —“

Nygaards Hu stod allerede til Kina paa et tidligere Tidspunkt, da „det var lykkedes Store Nordiske at faa fast Fod og faa allerhøjeste kinesiske, kejserlige Tilladelse til at indføre Ørsted's Opfindelse i det himmelske Rige.“

I Sommeren 1883 blev hans Ønske opfyldt, idet han forflyttedes til Selskabets østasiatiske Virksomhed, efter at han om Vinteren i London havde deltaget i Kontrollen med Double-rings-Kablernes Fabrikation og udmærket sig i særlig Grad.

Inden sin Afrejse tilbragte Nygaard nogle Dage i Hjemmet for at tage Afsked for en længere Aarrække; han tog derpaa med Jærnbane til London og videre med Dampskibet gennem Suez-Kanalen til Kina. Den lange

Rejse gik godt og fornøjeligt med Undtagelse af nogle Dages Stormvejr i det indiske Ocean, og den 11. Juli 1883 ankom han til Shanghai, som blev hans første Hjemsted i det fjerne Østen.

Hans Ophold der varede imidlertid kun kort ; allerede faa Maaneder senere sendtes han til en lille Klippeø, hvis Eksistens er en Gaade baade for Rimestad og Erslev, men som desuagtet er en Forpoststation for Civilisationen. Paa Gutzlaff, som den hedder, kom Nygaard til at opholde sig flere Gange for kortere eller længere Tid, og herfra sender han tvende Breve, hvorefter det første — dateret 28. December 1883 — er saalydende:

„Dette Navn (Gutzlaff) bæres af en lille Ø, eller — hvis man vil følge stræng Sprogbrug — allerhøjst en Holm, der sikkerlig aldeles ikke vilde være beboet eller døbt, hvis ikke den netop laa klattet ud paa alfar Vej, saa at alle Skibe, der sydfra vil løbe fra det Store Ocean ind i Yangtsekiang-Floden, maa sejle tæt forbi den, og altsaalet kunne komme for Skade at komme alt for klods op ad den, hvis man ikke havde kronet den med et Fyrtaarn, der nu vejleder alle Skibe, der hjemmefra Evropa, fra New York, Indien, Australien osv. har overstaaet den lange Rejse og finder sig nær Rejsens Maal, den største Handelsstad i Kina: Shanghai, eller maaske ogsaa Hankow, Nan-

king m. fl. Millionstæder, der ligge langs den vældige Flod. Gutzlaff ligger nemlig i det aabne Storhav, men kun nogle Mil udenfor Flodmundingens Sydarm, der ved Ebbetid spyer sine gule Vande et godt Stykke forbi Øen, skønt man kun i meget klart Vejr kan skimte Land. Husker du Græsholmen, hvor Edderfuglene fredes? Nu vel, gør den sex, otte Gange saa høj uden at forøge dens Omkreds, form det hele til en Slags Pyramide, saa har du Gutzlaff og kan selv regne ud, hvormegen Plads her er til at røre sig paa Toppen!

Som sagt, da Skibsfarten begyndte at blomstre, maatte her bygges et Fyr, og Øen fik da Navn og blev befolket med fem Individer; senere, da Skibsfarten førte Telegrafene med sig, fandtes det at være en passende Mellemstation; Kablerne landedes her paa Vejen baade syd, nord og øst paa fra Shanghai, og Befolkningen forøgedes med to Mand. Her er saaledes tre Evropæer og fire Kinesere; et Fyrtaarn, et Hus til Kineserne, hvori findes Køkkener og hvortil hører Hønsegaard osv. samt et Hus til Evropæerne, hvori tilmed findes en Store Nordiske Telegrafstation, — altsammen presset op ad hinanden paa Toppen, saa denne kun levner Plads til en Have paa et halv Fjerdingkar og en ditto Plads til at tørre Tøj paa. Siderne ere til den ene Side ligesaa bratte som Hammeren ud mod Søen og bevokset med Tjørn og tropiske Slingplanter saa tæt som intetsteds

i Danmarks Rige, til den anden Side er der Græs, som det man ser Livingstone vandre i paa Billederne, og her er det muligt at klatre ned, da lidt Jord jævner Klippen og laver det til en taalelig jævn Skraaning, der dog kun kan passeres i Zigzag.

Forresten springe endel Geder omkring paa Klipperne, vilde Katte husere mellem Rotterne og Kaninerne, Fugleverdenen er talrig, og Øen omkredsnes derfor idelig af Høge og Glenter, og om Natten sværme Ugler omkring; — i Hønsegaarden er Høns, Gæs og Ænder, lejlighedsvis Fasaner og — Rotter, der røve Kyllinger!

Da jeg modtog dit Brev af 10. Maj, var jeg lige vendt tilbage fra København, hvor jeg havde været hjemme en halv Snes Dage for at sige Farvel til mine nærmeste, inden jeg rejste til Kina; over Land (gennem Tyskland og Holland) rejste jeg saa til London, hvor jeg Dagen efter gik ombord i „Scotia“, der efter en 7 Ugers Sejlads landsatte mig i Hongkong

Jeg havde tilbragt hele Vinteren i London, hvor jeg havde særdeles behageligt og betroet Arbejde med at kontrollere Kabler, Selskabet lod lave paa de vældige Fabriker der

Rigtignok er jeg bundet her i Kina for 6 Aar, men saa har jeg ogsaa 9 Maaneders Ferie, saa jeg endelig engang kan opholde mig lidt i

Ro i mit Fædreland, der trods sin Lidenhed er det første Land, der vovede at lande Kabler i Kina og Japan, det første til at kæmpe mod Fordommen her mod den Slags Ting, det første til at tage Stødet af i alle Retninger, men som nu nyder den velfortjente Triumf at se hele det kejserlige kinesiske Telegrafnæt bestyret af danske Ingeniører og Elektrikere (Kineserne selv ere meget brugbare Telegrafister), og den Fordel, foruden de gode Renter af Pengene, der er sat i Foretagendet, at kunne skaffe mange af sine Sønner Lejlighed til her at nytte deres Kræfter og Evner til Gavn for dem selv og den Nationalitet, de sætte en Ære i at hævde. Gamle Dannebrog vajer her over alt, hvad der hedder Telegraf, og her er den glædeligste Iver og Samvirken mellem høje og lave, for at det maa holde sin ærefulde Plads, at ingen anden skal høste, hvor Danmark har saaet, som for tit før er sket i vort 1000-aarige Levnetsløb. Vort lille Land har vundet sig adskillige Laurbær siden Ulykken i 1864

Jeg kom herud i Juli og var først nogle Maaneder paa Hovedstationen i Shanghai, indtil Posten her blev ledig — den er jo i allerhøjeste Grad ensom, og man bliver altid afløst efter 3 Maaneders Forløb, hvis man ønsker det, men de fleste blive her et Aars Tid, da her er sundt og friskt, og man er sin egen Herre, da Selskabet kun holder én Evropæer herude;

den anden Mand er en Kineser. Her er nok at bestille, dels med Signalering med Skibene, dels og især med at tage elektriske Prøver af Kablerne, saa Tiden gaar jævnt godt. Den længste Skydebane jeg kan faa paa Øen er 35 Skridt lang, men der øver jeg mig saa med Revolver til Tidsfordriv, og er der ellers Tid til overs, har man sine Breve og Bøger; for Tiden studerer jeg „Heimskringla“, Snorre Sturlesons ypperste Værk. Hver Maaned kommer en Dampbaad ud fra Shanghai (en 12 danske Mil herfra) med Proviant og Post, det er alt, hvad man mærker til Omverdenen. Jeg tænker nok, jeg slaar mig til Ro nu lidt her efter al den Omflakken og Rejsen i det sidste Aar, — der er nok at tænke over, nok at leve om igen med sig selv. — “

Det følgende Brev, som Nygaard skriver til sin Ven, er ligeledes fra Gutzlaff og er dateret 18. Juli 1885.

„Naar du sammenligner denne Overskrift med det sidste Brev, du for Aar og Dag siden modtog fra mig, maa du ikke tro, at vor Klode er rullet sin Bane rundt om Solen, og at jeg i al den Tid ikke har forandret Opholdssted. Fred og Ro er et Begreb, jeg forlængst har slettet af min Ordbog, og siden jeg netop ifjor paa denne Tid forlod Gutzlaff, har jeg flakket idelig om og kun været paa samme Sted faa Maaneder ad Gangen

Om mig selv kan jeg kun sige, at jeg i alle Maader er tilfreds, rask og fornøjet — og jeg maatte da være en sort Sjæl, om jeg talte anderledes. Jeg har nærmest med Kablers Reparationer at gøre her, og er saaledes optaget af et yderst interessant, lærerigt og afvekslende Hverv. Jeg har kun været herude paa denne lille Holm siden Begyndelsen af Juni, og om en Ugestid venter jeg at vende tilbage til Woosung, hvor jeg mest opholder mig. Forresten er jeg jævnlig i Shanghai, hvor jeg har et Hus med Møbler og alt Tilbehør staaende, naar jeg kommer der enten paa Besøg eller paa Forretninger. Af og til er jeg ogsaa ude med vor Kabeldamper, „Store Nordiske“, et kønt og godt indrettet Skib, et Mønster paa et Kabelskib. I Woosung, hvor jeg tilbringer min meste Tid, har vi en Kabelmaskine til at reparere og udbedre gammelt Kabel — det gaar med Damp, som alt i vor Tid.

Woosung er en mindre By med, skal vi sige, lige saa mange Indbyggere som Bornholm, der ligger ved Yantsekiang nogle Mil fra Shanghai, i dette yppige Yantsekiangdelta. Evroperernes Antal er ikke stort i Staden, der er fast kun 2 Mand, en Havnemester og en af vore Folk (Kabelformand), en Svensker. I Reglen er der ogsaa en Elektriker, og i saa Fald er Tallet altsaa 3. Denne sidste Plads er det, at jeg har været saa heldig at faa, Elektriker-

posten i Woosung med Ture til Shanghai, Gutzlaff og ud paa Reparationer engang imellem.

I Varmen kan det sommetider være lidt anstrængende at arbejde med den Slags Ting, men det er sandelig anderledes interessant end at gøre Tjeneste paa en Telegrafstation.

For Tiden er vi to danske her paa Gutzlaff, saa Tiden gaar godt for os. Krigen er jo forbi nu, men det har ellers været livligt med franske Orlogsmænd, der jo i nogle Maaneder blokerede Yantsekiang. Under Krigen har det ikke altid været aldeles hyggeligt for os Evropæere, da Kineserne jo hade os som Pesten, og kun vilde være altfor glade ved at slaa os ihjæl. Et stort Held er det, at disse Fyre af Naturen ere yderst fejge, ellers vilde de jo med største Lethed kunne lave Plukmad af os allesammen.

I Shanghai, som er Hovedstaden i Kina for europæisk Handel og Kolonisation og den eneste By herude, hvor de findes i betydeligt Antal, er der højst 2500 Evropæere og Amerikanere tilsammen; — som nu f. Eks. i Woosung var vi 3 i det hele; Rigtignok hver med sin ladte Revolver i Lommen, men heldigvis har jeg da aldrig haft Brug for andet end en Kæp,

Du ved vel, at jeg er Soldat og Medlem af det frivillige Forsvarskorps i Shanghai. Naar jeg opholder mig der, tager jeg livlig Del i Øvelserne, vi har 4 Kanoner, en lille

Eskvadron Husarer paa c. 30 Mand, og saa er der desuden omtrent 300 unge raske Folk, delt i fire Kompagnier Fodfolk, hvert med sin Kaptajn og 2 Løjtnanter. Jeg selv staar i 2det Kompagni med de fleste Danskere — Frakkerne er røde, naturligvis, da det hele jo er formet efter engelsk Stil. Det morsomste ved det er Skydeøvelserne — vi har udmærkede Vaaben.

Desuden ligger der jo altid Orlogsmænd i Shanghai. — En Nat, jeg var i Shanghai i Krigens Tid, vaagnede jeg efter Midnat ved Stormklokkernes uhyggelige Klemten og fløj i Munderingen, hvorefter vi i fuld Fart løb ned ad de tomme Gader til Samlingsstedet. Røde Frakker og hvide Hjælme skimtedes rundt omkring i fuldt Løb med paasat Bajonet lige som jeg og min Kammerat. Det var nervepirrende nok og saa stygt ud. Det hed sig, at Kineserne var i Oprør i den amerikanske By, hvor der var en lille Ildebrand — men det hele viste sig at være blind Allarm og efter at have staaet opmarscherede i et Par Timers Tid, gik vi rolig hver til sit. Det havde kun været et større Slagsmaal med Ildspaesættelse, som Politiet fik mestret. —“

Fra Woosung skriver Nygaard derefter den 15de Oktober 1886 bl. a. følgende:

„Dit sidste Brev modtog jeg ude paa Gutzlaff i Juli — du ved den lille Ø, hvor jeg tid-

ligere har været —; jeg var der igen iaar nogle Maaneder fra Midten af Maj til Midten af Oktober; om Sommeren er det et rart Sted, da der altid er en frisk Brise til at bøde lidt paa den tropiske Sommer — den lodrette Sol har en Magt, man hjemme aldeles ikke kan gøre sig nogen Forestilling om, Metalgenstande blive f. Eksp. saa ophedede, at man brænder Vabler paa Hændere ved den blotte Berøring. Dørhaandgreb og lign. ere derfor altid af Træ eller helst af hvid Fajance. Jeg var altsaa meget glad ved i den varmeste Tid, eller dog det meste af den hede Tid at være borte fra Woosung, der er en slem Plads, naar Juli- og Augustsolen gennembager de omliggende, vidtstrakte, sumpede Ris- og Bomuldsmarker, der milevidt ikke hæver sig mere end et Par Alen over Havet og ved Diger ere beskyttede mod Stormflod og Bølgeslag. Egnen er et sandt El Dorado for alt Kryb, Skolopendre, Slanger, Kamæleoner, Skildpadder og alle slige, til dels meget uhyggelige Skabninger. Nu er det jo paa Slutningen med alt dette, og for Tiden nyder vi Aarets ubetinget behageligste Tid paa disse Breddegrader, Efteraaret. Det lyder som Ironi, men saadant Vejr, som vi ved Yantsekiang har i Oktober og November, kendes slet ikke hjemme, saa vedvarende behagelig Varme, klare, skyfri og smilende Dage, maa man til bedre Himmelstrøg end de baltiske for at finde;

den bedste danske Sommer er en gnaven og lunefuld Herre mod et kinesisk Efteraar! Kjøbenhavn har jo svunget sig op til en Verdensbys stolte Rang, men rigtignok samtidig maaske tabt mere end den har vundet; dens gamle idylliske Ro er borte, „Kongens Kjøbenhavn“, dette skikkelige Spidsborgerbegreb eksisterer ikke mere, vor Hovedstad er nu en By, hvor Livet pulserer i hele sin Uro og Ilterhed, hvor Strømninger brydes og mangt males til Bunds i Hvirvlerne, medens meget Skum faar Lov at flyde ovenpaa; det kan nu engang ikke være andet i en Storstad. Jeg haaber dog, at du maa „holde dig oppe“, og det uden Lotterivinst!! Pokker skulde stole paa et usselt Lotteri, Udsigten til Vinst er forsvindende ringe, og „Penge man faar let, mister man let“, siger jo et gammelt Ord, der nok taler temmelig sandt. Jeg selv har aldrig spillet i Penge lotteri — undtagen engang i Port Said, jeg gik ind i en Spillebule og vandt flere Pund Sterling i Løbet af et Par Minutter, et Held, der ikke opmuntrede mig til at fortsætte, men til hurtigst mulig at klare ud fra de misundelige Grækere og Arabere, der i Massevis deltog i Rouletten, og saa bruge Pengene til at gennemleve en af de behageligste Nætter, det nogensinde er faldet i min Lod at tilbringe, et Slags Tusend - og - en - Nats Eventyr i den arabiske By ved Port Said, hvor hele

det rige østerlandske Liv rørte sig i hele sin Mangfoldighed. Om Dagen var der intet Liv, men da Solens brændende Straaler holdt op at skinne over den libyske Ørk, paa hvilken Port Said er bygget, og gennem hvilken Suezkanalen er gravet, — da kom Araberne frem med Dans og Spil, Bryllup, Fest og Lystighed paa Gaderne. Ved rigelige Sølvofre kom vi med til et arabisk Bryllup — men lad mig nu ikke fordybe mig i hine, de bedste Minder fra hele den interessante Rejse fra London til Shanghai; Middelhavet med Malta, Malakkastrædet med Singapore, Hongkong — alt var smaat mod Ægypten, hvor jeg blev en hel Uge. Vi har i Shanghai en dansk Læseforening, hvorfra man for en Dollar om Maaneden kan faa alt, hvad man ønsker af dansk Literatur og Journalistik, ligesaa Herman Bangs hysteriske Morfin-Romaner til Stanleys „Kongoflod“ i dansk Oversættelse, ligesaa „Dagbladet“ & „Nationaltidende“ til „Politiken“ og fra „Punch“ til „Illustreret Tidende“. Jeg følger derfor ret godt med Forholdene hjemme — at de ikke glæder mig, maa jeg desværre indrømme. Den Retning, man kan kalde den nydanske Literatur, tiltaler mig ingenlunde, hvorfor jeg i den senere Tid læser meget mere engelsk end dansk, jeg finder slet intet dansk i de fleste nymodens Bøger, men saa meget mere paaklistret fremmed; selvfølgelig

er der hæderlige Undtagelser, særlig blandt Nordmændene. “

Endelig skriver Nygaard fra Hongkong den 5. Maj 1888:

„ I den Tid, jeg har været i Kina, har mit Arbejde jo nemlig bestaaet i at holde Apparaterne og Linierne i Stand, og jeg maa da være, hvor der er mest Brug for mig; siden sidst har jeg haft en Del eventyrlige Rejser, har gæstet Kinas mærkeligste By, Canton, hvis Beliggenhed i en bred tropisk Floddal med en Uendelighed af Øer og begrænset i det fjerne af høje Bjerge er noget af det fejreste, jeg har set i min paa Rejser rige Tilværelse; jeg har endvidere været i den portugisiske Koloni Macao, det første Sted, hvor Evropæerne satte sig fast, i flere Hundrede Aar en vigtig Handelsstad, men siden Englænderne i vort Aarhundrede kom til Kina, kan den ikke længere staa sig, og er nu nærmest et gammelt Mindesmærke, ærværdigt at skue.

Noget af det ejendommeligste var dog maa-ske en Tur, jeg gjorde fra Guszlaff til Woosung i en kinesisk Fiskerbaad, i hvilken jeg blev tumlet slemt om først ude paa det aabne Store Ocean siden i den uhyre Yangtsekiangs brede Munding, indtil jeg endelig temmelig forkommen naaede det lille gæstfri Woosung netop min Fødselsdag (19/11 87) og gensaa denne løjer-

lige By med sine 3 Evropæer og en Snes Tusind Kinesere.

Bagefter er det grumme morsomt at tænke paa, men jeg syntes just ikke, det var saa morsomt, da jeg gnavende paa en Brødskorpe, sugende nogle Mundfulde Seltservand og slugende et raat Æg af og til, sad i Boven af det usle kinesiske Fartøj og saa det kløve de store af Flodens Vande helt brunfarvede Bølger, saa Skvæt og Sprøjt stod én lige i Synet — jeg maa tilstaa, at jeg nødig gjorde Farten om igen!

Siden December har jeg været her i Hongkong, en engelsk Koloni, som du vel sagtens nok ved, forresten Englændernes særlige Stolt-hed; det var nemlig i 1840, da de tog den, slet og ret en nøgen og øde Klippeø med et rædselsfuldt usundt Klima, ikke et eneste Træ og ikke nogen menneskelig Bolig andet end Sørøverhuler; nu er det den næstflotteste By i hele Østen, der kun staar tilbage for Shanghai; prægtige Bygninger, Haver, Veje og Parkanlæg dække hele Fjældsiden; ved uhyre Anlæg af Vandledninger, Kloaker, Veje, ved Sprængninger, Plantning osv. er Stedet blevet nogenlunde sundt, og Havnen er altid vrimlende fuld af Skibe. Lige over Byen taarner Øen sig op i et 2000 Fod højt Bjærg, op ad hvilket nogle af de mest uforlignelige Veje snoer sig, og rige Tropeskovene strække sig allerede vidt i alle Retninger. Det er i Virkeligheden et for-

bavsende Stykke Arbejde, den Nation har udrettet; Øen er saa stejl og utilgængelig, at Grunden til hvert Hus maa sprænges ud af Klippen, det samme er Tilfældet med Vejene, der forresten enten maa sno sig i Zigzag op eller laves om til Trapper.

Al Færdsel baade af Gods og Mennesker (Evropæere) sker paa Menneskeryg, man slæbes afsted i en Bærestol baaret af 2—6 Kulier efter Omstændighederne. De 5 Maaneder, jeg nu har været her, har i Virkeligheden været en næsten fortryllet Tilværelse: at komme herved kort før Jul og finde Roser, Jasminer, Reseda, Kapifolier, Orange, Figen osv. osv. i fuldeste Flor, tilbringe hele Vinteren i en idel, ubeskrivelig skøn Sommer med grønne luftige Skove, vuggende Palmer, krydrede Kaneltræer og Tebuske, aldrig en Sky paa Himlen, mildt dejligt Vejr, og saa hver Dag i Embeds Medfør færdes vidt og bredt omkring, stadig i fri Luft, enten med min Bærestol ved Siden til behagelig Afbenyttelse eller i en lille Dampbaad paa det klare, salte Hav, omgivet af disse stolte Bjerge — det er næsten et feagtigt Liv! Jeg har nydt Livet, nydt det i Vinter, set mig om, lært og indsuget Kundskab af Naturen. Fra Marts af var det omtrent forbi, da Regntiden sætter ind, efterfulgt af en ubehagelig, hed og uvejrsvanger Sommer. — —

Hvad vor politiske Kævl hjemme angaar,

da har jeg snart ingen Mening længer; jeg er mere Venstre end Højre, men vist nærmest midt imellem alligevel —; mit hele Liv har dog udviklet mig i liberal-human Retning, saa jeg nærmest maa kaldes frisindet, men det tykkes mig, at det nuværende Venstre i Danmark ikke opfylder de Krav, der maa stilles til et stort liberalt Parti. Hvad Fæstningen vedrører, maa jeg tilstaa, at jeg ingen Forstand har paa, hvad der bør gøres i saa vigtig en Sag, kun er jeg paa det rene med mig selv om, at Danmarks Frihed og Uafhængighed ikke kan købes for dyrt — bedre sætte hele Landet overstyr end se det i en Rovdyrklo.

. Nu kommer Tjeneren og melder, at Middagsmaden venter — dette Dagens Hovedmaaltid indtages paa disse Breddegrader efter Solens Nedgang, i Reglen Kl. 7½. Det bestaar af en hel Del Retter, da Mad er svært billig hertillands og afsluttes med Trope-Frugter: Bananer, Granatæbler, Mangoer, Mangostaner, Annanas, friske Figen, Yams osv. osv.; en stor Vifte er hængt op i Loftet i lange Snore og trækkes frem og tilbage af en Kuli, der er placeret uden for Døren, hvorved der tilviftes en Køling og Madlyst; vi er 3 Danske og et Par Englændere i Messen, hver har sin kinesiske Tjener staaende bag sin Stol til at række en alting; blandt Drikkevarerne vil du finde rigtig godt dansk Øl, og i

Smørasiatien er der Smør fra Randers, der ved Hjælp af en stor Klump Is, der ligger umiddelbart paa det, holdes passende fast.

Hvis du vil gæste os, vilde du i Spisesalen finde 6—7 aldeles hvidklædte Individer, i hvide Lærredsbukser og ditto Frakke, hvide Sejldugs-sko, alle temmelig blege og magre af Tropesveden. Efter Maaltidet gaar man ud paa Verandaen, hvor Tjenerskabet serverer Kaffe og fortrinlige Manilla Cigarer, hvilket nydes i lange sofalignende Stole af flettet Bambus, der ere satte tilrette med smaa Borde ved Siden; Verandaen er oplyst af kulørte Lamper eller Lygter.

Det ser altsammen meget lysteligt ud, men jeg vilde dog foretrække en aldeles tarvelig dansk Middag i et lille simpelt Hjem; thi saa var man fri for den uhyggelige Hede, fri for den Forsigtighed, man her maa iagttage med f. Eks. at vikle et uldent Tørklæde om Livet for at beskytte sin Lever mod Temperaturskiften og lignende irriterende Ting, og endelig var man ikke i Fare for at opdage en Skorpion, Skolopender eller Hugorm som Deltager i Selskabet; — Det sidste er saamænd ikke rart just — jeg for mit Vedkommende er en Gang bleven bidt af en Kobberslange i Anklen og laa syg i tre Uger deraf, en anden Gang bed en Skolopender mig paa Halsen, det var heller

ikke Sukkergodt. Det Antal Gange, jeg har fundet giftige Dyr i min Seng eller paa min Vej, vil jeg nu slet ikke tale om.“

Efter at have opnaaet den ventede Permission, forlod Nygaard i Marts Maaned 1890 Hongkong og stævnedes mod Hjemmet. For imidlertid at tilbagelægge Vejen rundt om Kloden og vel ogsaa for at besøge sin Broder i San Fransisco, rejste han over Japan og de Forenede Stater til Evropa. Saavidt vides, besøgte han ogsaa ved denne Lejlighed Sandwichsøerne, og det er rimeligt, at en Del af de Vaaben, som findes i Bornholms Museum, hidrører fra denne Rejse. Nygaard besaa tilige flere Byer i Amerika samt Niagaravandfaldet, men dette, som han i Fantasiens havde udmalet sig meget større, imponerede ham slet ikke. Fra Newyork tog han over Atlanterhavet til England (Liverpool), gensaa Skotland og ankom endelig efter 7 Aars Fraværelse til Kjøbenhavn.

— Hvem anede dengang, at hans Støv kun et Par Aar senere ad næsten samme Vej skulde gøre den sidste Rejse for at forenes med den fædrende Jord! —

Efter Hjemkomsten gæstede Nygaard for første Gang siden Drengesaarene sin Fødested, et Ønske han længe havde næret. Det var Hen-

sigten at tilbringe 6—7 Maaneder uforstyrret i Danmark, men midt under en af sine Smaarejser i Sydsjælland modtog han Brev fra Selskabets administrerende Direktør, som anmodede ham om at begive sig til London for at føre Tilsyn med Fabrikationen og Nedlæggelsen af et nyt Kabel fra Skotland til Gøteborg. Tilbudet var for godt til at afslaa, og han begav sig derfor uopholdelig afsted, fuldførte sit Arbejde særdeles tilfredsstillende og ankom atter efter ca. 3 Maaneders Forløb tilbage til Kjøbenhavn i Slutningen af November. En Del af Vinteren — saaledes ogsaa Julen — tilbragte Nygaard nu rolig i Familiens Skød, indtil han i Februar 1891 efter endt Ferie vendte tilbage til Hongkong. Knap ankommen, modtog han her Efterretning om sin Faders Død den 10de April.

Om sin anden Rejse til Kina skriver Nygaard følgende fra Hongkong den 21. Juni 1891.

„ Jeg selv er nu atter kommet i den gamle Gænge i dette fjærne Land og har atter vænnet mig til Livet mellem de ækle Mongoler, men jeg tænker med Vemod paa den nys tilendebragte herlige Tid, da jeg færdedes i mit eget Land

Min Rejse herud var saa behagelig, som en Rejse i det hele taget kan være. Den første Del af Middelhavet var henrivende; Corsicas, Sardiniens, Italiens og Siciliens smilende Kyster

viste sig i det herligste Vejr, og Gennemfarten gennem Messinastrædet var storslaaet med Strømboli mod Nord og det vældige snedækte Ætna mod Syd, synligt næsten hele Dagen igennem. Hen mod Ægypten fik vi et Par Dage uroligere Vejr, især udfor Nilen mellem Alexandria og Port Said, men det er kun 12 Timers Sejlads. Det røde Hav var smukt, og fra Suez havde vi uafbrudt blank Sø og blaa Himmel til hinsides Ceylon, over 14 Dages Sejlads, anløbende Aden og Colombo, i hvilke interessante Byer vi havde god Tid til at se os om. Begge, ægte Tropebyer, er de saa grundforskellige, som tænkes kan: Aden med Kamelen til Husdyr aldeles gold og øde, intet Græsstraa engang, kun Klipper og Grus gennembrændt af Solen; Colombo med Oksen og Elefanten, dettes det mest særkendske Billede paa Tropefylde, Palmer og Krydertræer over alt, selv i Gaderne. Over den bengalske Bugt afbrødes det uforlignelige Vejr af et Par Regnvejrdsdage med kun svag Søgang, men saasnart vi naaede Sumatras Kyst, blev det atter straalende, og Turen gennem det fortryllende Malakkastræde (2 Dages Sejlads) og Syd om Asiens Fastland med en Dags Ophold i det yppige Singapore, videre fort op langs Bagindiens Land til Mekongflodens Munding og 10 danske Mil op ad denne Flod til Saigon — dette var en Uges Nydelse, kan du tro, som man længe mindes. Saigon ligger

paa fladt og sumpet Land, Heden er skrækkelig, men Franskmændene har lavet dejlige, skyggefulde Veje, paa hvilke man kørende kan iagttage Landet og lade sig køle ved den hurtige Bevægelse gennem Luften. To Dages Ophold her gav mig god Lejlighed til at se Byen med dens herlige Dyregaard (Zoologisk Have) og hele Omegnen.

Saa endelig fra Saigon til Hongkong fik vi Storm og vredt Hav, men da var det jo paa Slutningen af den 5 Ugers Rejse, og man var blevet saa søvant, at man var ligeglad!

Nu er jeg jo atter Kineser om en Hals, har fuldt op af Arbejde som Ingeniør og er rask og tilfreds. — Lad Tiden nu blot gaa, og gaa rask, til jeg atter kan gense mit lille yndige Fædreland og mine mange Venner derhjemme.“

— Det var det sidste, Nygaard skrev til sin Ven, som endnu med Vemod læser hans Breve og med Suk folder dem sammen. I Store Nordiskes 25 Aars Jubilæumsalbum (1894) findes omtalt et Anlæg, som vistnok er det sidste, til hvis Udførelse Nygaard har medvirket. Da det tillige havde Interesse paa Grund af vanskelige Forhold, der vare tilstede, skal Beskrivelsen af Anlægget gengives:

„For Kolonialregeringen i Hongkong har Selskabet udlagt et 33 engl. Mile langt Kabel til Fyrtaarnet paa Cap Roch. Denne lille

Klippe, der hæver sig næsten lodret op af Havet, ligger fuldt udsat for det Stille Oceans mægtige Dønninger, som, idet de brydes mod Klippens Sider, omgive denne med en evigt larmende Brænding. Selv under rolige Vejrforhold foregaar Landingen ved, at de Besøgende sætte sig i en Kurv og lade sig hisse op ved Hjælp af en Svingkran, der er anbragt ved Klippens Fod. Man kan forestille sig, at Landingen af et Telegrafkabel under saadanne Forhold er forbunden med ikke ringe Vanskeligheder. Dette Anlæg, hvortil der ogsaa knyttede sig Bygningen af en Landlinie mellem Byen Victoria og Kablets Landingspunkt i Deep Water Bay, foregik i Foraaret 1892 under Ledelse af Underingeniør W. Schönau og Elektriker P. Nygaard. Kablet, der var særlig stærkt konstrueret, landedes den 23de Marts og blev fæstet til Klippen ved Hjælp af Jærnbolte og tunge Jærnkættinger samt endelig dækket med et tykt Lag Cement.“

Nygaard havde paadraget sig en stærk Forkølelse, som ved Juletider 1891 gik over til Influenza, hvilket han dog ikke gav særlig Agt paa. Han genoptog sit Arbejde efter faa Dages Sengeleje, men blev pludselig i Marts Maaned overfalden af en hæftig Blodspytning, som satte sig til Lungebetændelse. Hans Tilstand blev nu meget betænkelig, Betændelsen gik over til Svindsot, og Lægen raadede ham

til at rejse til Californien for mulig der at genvinde sit Helbred. I Juni blev han da, aldeles afkræftet, bragt ombord paa Damperen „City of Peking“ — desværre for sildig. Paa Rejsen, 36 Timers Sejlads fra Rejsens Maal, udaandede han sit virksomme Liv, kun 33 $\frac{2}{3}$ Aar gammel. Den 17de Juli 1892 modtog hans Broder Alfred Nygaard, der er bosat i San Fransisco, hans afsjælede Legeme, hvilket han bragte til Los Angeles i Sydcalfornien, hvor det blev cremeret, og Asken sendtes til Danmark for at stedes til Hvile i Familiebegravelsen paa Lyng Kirkegaard nær Sorø. —

Ikke alene for „Store Nordiske“, men ogsaa for Great Extension Kompagniet, et engelsk Telegrafelskab, gjorde Nygaard lejlighedsvis Tjeneste, hvilket kort før hans Hjemrejse i 1890 paaskønnede hans Dygtighed med et klækkeligt Gratiale, noget der iøvrigt ogsaa flere Gange var blevet ham tildelt af hans eget Selskab,

Uagtet Nygaards særdeles gode økonomiske Stilling forblev han ugift, „simpelthen — skriver han — fordi jeg ikke godt i min Stilling kunde være gift, det er meget vel for mig selv at flakke om i Verden, men en Kvinde kunde næppe ret vel finde sig i den Lod. Jeg kan vel endog sige, at Giftermaal vilde hindre mit Avancement, da jeg næppe kunde vedblive at tjene i min nuværende omflakkende Stilling og

maatte søge fast Ansættelse paa en Station, hvis jeg indtraadte i den ægteviiede Stand.“

Som tidligere berørt, udfoldede Nygaard en ikke ganske ringe Virksomhed paa Journalistikkens Omraade, saaledes skrev han et Par længere Afhandlinger til det geografiske Selskab i Kjøbenhavn.

Som Søn, Broder og Menneske var han ualmindelig afholdt og agtet; han forenede Flid med Dygtighed, var maadeholden i sine Nydelser, opofrende mod sine Venner og yderst mild i sine Domme over andre. Han var en trofast dansk Mand, der til det yderste hang ved sit Fødeland og gjorde sig en Ære af at kalde sig Bornholmer, hvorfor han af sine Kollegaer gerne benævnedes „Bornholmeren“.

Hans Billede, en vellykket Kopi af et Fotografi fra Hongkong, findes i „Bornholms Museum“ sammen med hans etnografiske Samling.

Paa Bagsiden af et andet Portræt af ham havde han skrevet de bekendte Ord af Rasmus Rask, der ogsaa ere betegnende for Nygaards Vandel:

„Sit Fædreland skylder man alt, hvad man kan udrette“.

